

Ministrski predsednik je odgovoril, da prizna upravičenost te prošnje; na drugi strani pa je vedno naglašal, da je pot za uresničenje zahtev učiteljstva odvisna od ureditve deželno-finančnih zadev na Češkem, torej od delazmožnosti češkega deželnega zbora. Ni nobene druge instance, ki bi bila bolj poklicana izboljšati plače učiteljstva, nego je dežela češka, katere finančni položaj je postal zaradi političkih zapletitve neugoden. Predpogoj za regulacijo učiteljskih plač je zopet ustvaritev političkega reda in sklep sporazuma. Vlada hoče nadaljevati pogajanja s strankami v svrhu sporazuma in misli, da bo ravno beda učiteljstva kar najbolj vplivala na političke stranke v češkem deželnem zboru, da se sporazume. Navzlic velikim težkočam je dal iniciativo za kratko zasedanje češkega deželnega zbora, v katerem naj bi se vsaj provizorično uredile finance, s čemer bi bilo pomagano tudi učiteljstvu.

Tako misli ministrski predsednik o bedi češkega učiteljstva, ki je mnogo boljše plačano nego kranjsko — kako pa misli o stradalnem in preganjanem učiteljstvu na Kranjskem, je pač razvidno iz tega, kako vlada z vsemi močmi podpira klerikalno stranko, ki hoče sestradati kranjsko učiteljstvo in ki je pogajna do najobupnejših korakov. Če bi bil ministrski predsednik, oziroma vlada v resnici tega naziranja napram bednemu učiteljstvu, kakor se je izrazil grof Stürgkh napram prej omenjeni deputaciji, tedaj bi pač ne dopuščal, da bi kranjska vlada igrala priganjača klerikalni stranki v preganjanju kranjskega učiteljstva.

Ako je centralni vladi resnično do tega, da pride učiteljstvo do kruha, potem mora tudi po tistih pokrajinah, koder strada slovensko učiteljstvo, ustvariti pogoje, da se izvrši temeljita regulacija učiteljskih plač. S samimi besedami, čeprav so še tako lepe, ni nikomur nič pomagano — trdi učiteljstvu ne!

Tovariši obrtnonadaljevalni učitelji!

Mnogo Vas je z odobravanjem pozdravilo namero, da si ustanovimo lastno društvo, ki bi delovalo za razvoj obrtnih nadaljevalnic in za naše gnotne koristi. Zato je potrebno, da sestavimo pripravljalni odbor, ki bi vodil delo do ustanovitve občnega zbora. Vrhutega moramo ugotoviti pravila, ki bi služila našim smotrom. V ta namen se sestanemo na binkoštni ponedeljek, dne 12. t. m., ob 10. uri dopoldne v novi drž. obrtni šoli v Ljubljani

k skupnemu posvetovanju. Pridite na ta sestanek v kolikor moči velikem številu! Pripominjam, da si bomo ob tej priložnosti ogledali razstavo vajenskih izdelkov na drž. obrt. šoli.

Krško, dne 6. majnika 1913.

Drag. Humek,
strok. učitelj.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Cenjenim Zaveznim društvom!

Mnogo Zvezinih društev še ni prijavilo letos novoizvoljenih odborov. Pri treh društvih nam ni znano ime in bivališče društvenega načelnika ter ne vemo, komu naj pošiljamo okrožnice in obvestila. Zato nujno prosimo, da se nam sproti javi vsaka izprememba v društvenem načelstvu.

Vodstvo Zaveze.

vem, kako bi me bil obsodil takrat tujec, ki bi bil šel slučajno mimo šole! Prav dobro gotovo ne.

To je izdalo — Micka je umolknila. Ko pa so umolknila tudi otroci, je Micka zopet napela svoje grlo. Na — pa smo jo z učenci zopet uredili precej na glas — in tako smo se šli »mance« cele pol ure, dokler ni uporna učenca uvidela, da ne bo zlomila moje volje. Mirno sem ji iznova povedal svoj sklep — nakar je utihnila in nekako ob tri četrt na 2. uro odšla.

Sodili boste morda, da sem postopal z njo prestrogo, a veljalo mi je v šoli vedno načelo: V šoli moram imeti jaz absoluten ugled! — Ko bi se bil jaz takrat ob upornosti učenke zbal, bi bili videli vsi otroci, da se me da ugnati v kozji rog, in enaki dogodki bi se bili množili in — zato sem izvajal konsekvence do skrajnosti.

Ta dogodek pa je imel še dodatek prihodnje jutro. Bila je nedelja in rayno sem ob pol 6. uri zjutraj kobacal iz postelje, da se napravim in grem orglat, ko potrkala nekdo na vrata in takoj nato vstopi tudi že v sobo — kdo? Oče Krečeve Micke!

No, Francelj — zdajle se pripravi, da stareš prav trd oreh! — sem si mislil in

Naznanilo in poziv.

Opozarjamo še enkrat na prvo glavno pevsko vajo za letošnji jubilejni naš koncert. Pevska vaja se vrši v Ljubljani na binkoštni torek, dne 13. maja, zjutraj ob 9. uri v pevski dvorani »Glasbene Matice«.

Ker je razum generalne ta edina skupna pevka vaja, zato se pričakuje polnoštevilne udeležbe. Posebno prosimo pri-glašene dame tovarišice, da se skušeni zanesljivo udeležujejo, zakaj le tako je mogoče računati na gotov moralni uspeh. Binkoštni dnevi nudijo še dovolj prilike, da vsak še enkrat do dobrega pregleda vse doposlane skladbe. Posebno skrbno naj se naštudira koral v E. Adamičevem mešanem zboru »Moravske narodne«. Vsem priglašeni pevkom in pevcem: Na svidenje na binkoštni torek!

Pevski odsek.

Kranjsko.

Belokranjsko učiteljsko društvo ima občni zbor v gradu Podbrežje pri Adlešičih 15. maja t. l. ob pol dveh popoldne s sledečim vzporedom:

1. Poročilo o društvenem delovanju min. leta.
2. Poročilo o letnem računu in volitev dveh preglednikov.
3. Volitev petero odbornikov za eno leto.
4. Volitev dveh delegatov k jubilejskemu zborovanju »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev« v Ljubljani.
5. Nasveti in predlogi.
6. Ogled znamenitega podbreškega grada in njegova zgodovina.

Ker letos ne bode uradnega zborovanja, se nadeja odbor, da se bo učiteljstvo društvenega zborovanja udeležilo v prav obilnem številu.

Odbor.

Učiteljsko društvo novomeškega okraja je zborovalo dne 1. majnika v Rudolfovem. Udeležencev je bilo 35. Nekaj se jih je opravičilo zaradi bolezni in drugih nujnih opravkov. Zborovanja se je udeležilo torej domala vse napredno učiteljstvo. Točke dnevnega reda so se hitro rešile. Glavni namen zborovanja pa je bil — slovo od priljubljenega nadzornika Turka. Ko je omenil po končanem dnevnem redu tovariš Gebauer, kaj je pravzaprav glavni namen današnjega zborovanja, se je dvignilo vse zbrano učiteljstvo. Na resnih obrazih si bral lahko vsakemu, kaj se godi v njegovi duši. Svečana tišina je vladala med poslovnimi govori tovariša Gebauerja. V svesti si vnebovpijoče krivice, ki se je zgodila g. nadzorniku, smo stali tihi in nemi in slednji izmed nas se je povpraševal, je li še kje kaka pravica na svetu. Vidno ganjen se je zahvaljeval g. nadzornik za izraze izkazane mu ljubezni in spoštovanja. Nato je predlagal tovariš predsednik, naj občni zbor imenuje g. nadzornika častnim članom našega društva za zasluge, ki si jih je pridobil za šolstvo tega okraja kot pravičen in strogo objektivni nadzornik. Dela je bilo res mnogo, a on mu je bil kos kot več strokovnjak. Bil nam pa ni samo nadzornik, nego tudi dobrohoten svetovalec in ljub tovariš. Predlog je bil sprejet soglasno in z velikim navdušenjem, kar je bil ponovni dokaz, kako smo cenili in spoštovali g. nadzornika.

Nato je prečital tovariš predsednik še brzojavke in pismo učiteljstva črnomojskega okraja, ki se istotako v toplih besedah poslavljajo od g. nadzornika.

Opoldne je bilo skupno kosilo. Navadno se je vselej razvila pri kosilu vesela zabava, to pot pa je bilo vse nekako tiho.

pogrelo me je od nog do glave. Vendar pa rečem še dosti korajžno:

»No, oče, kaj pa vi? Pa saj vem, čemu prihajate: zaradi Micke, kaj ne, a jaz vam rečem, da nisem mogel drugače!«

»Oh, ne, gospod, nisem se prišel kregat nad vami, ampak prosit sem vas prišel, da ne zamerite, da se je vedla moja dekle tako! Vse mi je povedal mlajši njen bratec, in res mi je hudo, da se je vedla tako. Kaznoval sem jo še jaz doma in upam, da se kaj takega več ne dogodi. Vas pa prosim, da sprejmete tele hruške v znak, da niste več hudi!« S temi besedami mi pomoli precej veliko culo, kakor se je pozneje izkazalo, prav finih vranšiških hrušk-maslenk.

Prijatelj! Ni mi treba poudarjati, da sem ves solznih oči segel možu poštenjaku v roke in se spominjal še leta in leta njega in njegovih hrušk, ki so mi dišale kakor nikdar druge ne prej, ne slej!

Tako sem prejel zadoščenje, a končalo bi se bilo lahko tudi drugače, ako bi bil možak preveč zaljubljen v svojega otroka ali celo nahujskan od sovražnika.

Tako sem delal, glejte! Ako sem videl, da je potrebno za moj ugled, sem počil kar naglo, in hudobijo sem kaznoval tudi s palico po § 24. Za ušesa nisem vle-

Vsi smo pod vtiskom žalostnega dogodka premišljali, kam dovede slepa strankarska strast naše šolstvo, če bodo odslavljali tako izborne moči in jih nadomeščali s strankarskimi priganjaci in neukimi šolniki, ki so jedva pokukali v šolske skrivnosti.

Med kosilom se je poslovil še enkrat tovariš Matko od g. nadzornika. Opisal nam je v kratkih besedah njegovo devetletno delovanje, njegovo vneto za povzdigo šolstva, njegovo pravičnost in dobrohotnost. Poudarjal je, da se imamo baš njemu zahvaliti, da se je šolstvo novomeškega okraja dvignilo na tako visoko stopnjo. Težko ga bomo pogrešali — zato nam je tudi slovo tem težje, ker vemo, da izgubimo z njim strokovnjaka, ki je žrtvoval vse le šolstvu in učiteljstvu. Ohranili ga bomo vedno v najboljšem spominu.

V svoji zahvali je omenil g. nadzornik, da se sicer osebno poslavlja od nas, a v duhu bo še vedno med nami, med onim učiteljstvom, ki ga je umelo in on njega.

Bil sem že na mnogih poslovnih sestankih, a tako gorkega in presrečnega slovesa, kakor je bil ta, še nisem doživel. Tako se ločijo le oni, ki se umejo in ljubijo.

Tu sem naj bi prišli oni, ki so v svoji slepi strasti provzročili to hudodelstvo, ki so ločili njega od nas in njegovih otrok, tu sem naj bi bili prišli, da bi se bile njihove sovraštva polne duše in zakrknjena srca naslajala ob bolesti, ki so jo oni provzročili — a tudi videli, kako obsojamo ne le mi, temveč ves svet njihova krivična dejanja, pa videli tudi, da ne bomo upognili tilnika krivičnemu tiranstvu in strankarskim priganjajem.

Nato smo spremili g. nadzornika na kolodvor. Tam se je bila zbrala velika množica njegovih prijateljev in uradnikov, ki so se istotako kar najpresrečnejše poslovili od njega in gospe soproge. Zopet dokaz, kako je bil priljubljen ne le med nami, temveč tudi pri meščanstvu in uradništvu — in tako je tudi širša javnost obsodila ta čin strankarske blaznosti. Videli sem tudi malčke, ki so se poslavljali od njegovega sinčka. Tiste nedolžne solze v očeh teh malih in tista bolest v teh nedolžnih srcih so klicali maščevanje nad krute in brezsrčne priganjalce.

Pomemben se mi je zdel tudi dan, ko smo se poslavljali. Bil je prvi maj — dan, ko priroda takorekoč praznuje svoje vstajenje. Tudi mi vstajamo in tudi nam prej ali slej zame mlad maj, ki stare kruto silo temne zime.

G. nadzorniku pa kličemo: »Niso Vas ponižali — temveč povzdignili. S tem so jasno dokazali, da jim ni mari šolstva, da jim je neljubo, če se ono krepi in razvija, zakaj napredek, omika in znanost jim kopljejo grob in pripravljajo zaslužno plačilo. Vam pa ponovno in od srca kličemo: Zbogom in na snidenje!«

Štajersko.

Šentlenartsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 1. majnika t. l. v Sv. Lenartu v Sl. g. ob povoljni udeležbi udov. Po presrečnem pozdravu in sejni otvoritvi predsednikovega namestnika tovariša F. Kranjca, predsednik tov. Mavrič je še vedno bolan, se mu pa hvala Bogu izboljšuje zdravje, se je izvolil začasnim zapisnikarjem tov. Jos. Klemenčič, ker je stalni (t. Čuček) pri izpitu v Mariboru.

Za vposlane čestitke gg. L. Lavtarju in Jos. Schmoranznerju na njih res zaslužnem imenovanju je podpredsednik sprejel laskavi zahvali obeh, iz katerih je razvidna vdana srčna prijateljska zveza in ljubezen, znak lepega cveta našega stanu. (Vzame se z veseljem na znanje.)

kel in tudi lasal jih nisem, razen v šali. In tako sem zgrabil nekoč v dobri volji nerodnega učenca kar na široko za šop vrhu glave, ne toliko za kazen kakor za nekaj dobrohoten strah. In veste, kaj se mi zgodi? Cel šop las mi ostane v roki. Osupnjen držim lase v roki, pa rečem:

»Kaj pa je tebi? Kaj se mavsaj kakor kokoši? Glejte.« — pravim otrokom, »za lase sem ga prijel, pa mi je ostal skoraj ves šop las v roki.« »Povej, ali te je kaj belelo?« — »Ne, nič!« mi odgovori, smeje se otrok. Nato ga primem še enkrat za lase in tisti so mi ostali že v rahli potegi v roki.

Zdaj pa pomislite! Ko bi bil jaz v jezi tega dečka lasal in bi otroci videli v moji roki lase in bi se jaz ne bil opravičil, kakšen halo bi bili zagnali ljudje, ki bi bili zvedeli po otrocih, kako pulim otrokom lase.

Pozneje sem »znanstveno« preizkušal baroke svojih učencev in našel sem, da izpadajo lasje učencem jeseni in spomladi veliko bolj kakor sicer, in zopet nekaterim učencem veliko huje kakor drugim.

Zato pa, mladi tovariši, nikar ne segajte z dolgimi prsti v tuje lase!

Nevaren je tudi učencem nos! Ima marsikateri tako rahločutnega, da se mu

Bog ju živi še mnoga leta v blagor slovenskega naroda!

Došli drugi dopisi so se prerešetovali in vsi v njih smislu rešili ugodno. Zavezi se je takoj vposlalo 10 K za 25letno slavlje. Delegatom se je volil za Ljubljano tov. Klemenčič, namestnikom tov. Čuček.

Zvezi v Celju je delegat tov. Čuček. Zaradi dopisov vprašalne škrinje, zadržajo obnavljanje in štetje opravičenih šolskih zamud glede enakomernega postopanja, se sklene, da se vsi po § 65, kot dopust dovoljeni šolski dnevi opravičeni vpišejo, pa tudi štejejo se kot opravičeni, katere šolar uživa kot generalno šol. olajšavo, zakaj drž. šol. zakonik se glasi: dolžnost šolo obiskovati je do izpolnitvega 14. leta.

Ako se pa kateremu otroku individualno, oz. z dovoljenjem okrajnega šol. sveta dovoli izstop pred 14. letom, se zamujeni šol. dnevi opravičeno štejejo, a odpustnica se šele izda z izpolnjenim 14. letom. § 66. c se mora rabiti večkrat jako tolerantno, vendar stranka mora vedeti, da se čuva nad otrokom, da ne zastane preveč s poukom.

Glede volitev v stalni odbor se do-ločita tt. A. Zabukošek in Kat. Schweiger; knjižnični odbor dosedanji: Zabukošek in oba Froma, tudi vrtni odbor ostane stari: Šimon Ješovnik, J. Kopic in P. Kranjc.

Zaradi raznih drugih razmotirvanj se je čas prehitro uporabil, da se referat položi na prihodnje zborovanje meseca avgusta, ker je julija uradna konferenca.

Gornjegrsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 1. majnika t. l. v Gornjemgradu. Sestalo se je precejšnje število društvnikov, ki jih je tov. predsednik presrečno pozdravil, opominjaje jih, naj privedejo drugikrat tudi mlačneže k zborovanju. Res, čudno je, da se mora naobrazene vedno in vedno opominjati, da le v slogi je moč. Jeli še učiteljstvo kaj dosega v prid in napredek šolstva in učiteljstva, nego edino le po svoji tesni organizaciji? Zaradi malenkostnih medsebojnih mrženj, zaradi malomarnosti in drugih ničnostnih zaprek izostajajo nekateri skoraj vedno od zborovanj, prepuščaje vse delo in ves napor edino le nekaternikom. Enako tudi, ako ne še slabše, je pri vplačevanju društvenine. Kje so časi, ko se je c. kr. namestnik v Gornjemgradu napram učiteljstvu sam izrazil, da je učiteljstvo gornjegrškega okraja elita vsega štajerskega učiteljstva?! Ako se razmere kmalu ne izpremene, kar je na dotičnih mlačnežih ležeče, bo treba v kratkem jeklene metle! Predsednik javi, da je svoječasno čestital v imenu društva prezasluznemu prof. g. L. Lavtarju na odlikovanju, za kar se je g. prof. laskavo zahvalil, in da je gospe vdovi Fischerjevi v St. Pavlu poslal v imenu društva na prebridki izgubi bivšega člana našega društva sožalje, na kar je gospa Fischerjeva odgovorila s presrečno zahvalo. Navzočniki so vstali s sedežev in zaklicali trikratni »Slava!« njegovemu spominu. Ker je bila tajnica gospica N. Pirčeva bolna, prečita zapisnik o zadnjem zborovanju gospica tov. Cirila Delejava, ki se po nekaterih opazkah v blagajničarskih zadevah po tov. Burdianu odobri in podpiše. Na to predava tov. Bizjak: »Utrinki iz učnih predmetov lanskega učiteljskega tečaja na dež. kmet. šoli v St. Jurju ob j. ž.« Za temeljito, zanimivo in poučljivo predavanje je žel tov. predavatelj veliko odobravanja. Tov. predsednik ga naprosi, naj objavi svoj referat v »Gospodarskem Glasniku«, da pride tudi med prosto ljudstvo ta nauk, ker je velike važnosti za kmetijstvo. Tov. predsednik priporoča

vlije kri iz nosa, ko se ga še dotaknil nisi. Potlej pa se glasi: »Oh, ta naš učitelj — do krvi jih bije in še pobil nam jih bo!«

Zato pa ponavljam: »Izkušajte, da si takoj ob začetku svojega službovanja stavite za princip, da učencev telesno ne kaznujete, posebno pa ne, dokler si niste pridobili v občini ugleda kot dober učitelj! Pozneje se vam marsikaj odpusti, oziroma sodi pravično.

Vselej pa, če vas vendar le zavede jeza, izkušajte, da kazni ne izvršite takoj, ampak jo vsaj odložite — in medtem vas mine tudi jeza, in kazen bo postala pravičnejša.

In posebno moramo paziti, da smo pri kaznovanju pravični! Saj se le prerado zgodi, da se urine krivica v kljub temu, da izkušamo biti pravični.

Ako se mi je pa zgodilo, da sem učenca kaznoval krivično, sem to krivico popravil pred vsem razredom in ga čisto jasno prosil oduščanja. Saj se ni zgodilo to mnogokrat, a zgodilo se je in ni me bilo sram popraviti krivico.

Bodite tedaj pri kaznovanju vselej preudarni in pravični, telesnega kaznovanja pa se varujte in prihranili si boste marsikatero bridko uro in uživali boste ugled, kakršen vam gre!